

A85/33b

12 juli 1985

DE BULGAARSE BOERENPARTIJ: EEN COMMUNISTISCH LOKAAS II

De Bulgaarse Agrarische Nationale Unie (BZNS) begeeft zich sinds het aantreden van haar huidige eerste secretaris Petur TANCHEV in 1974, nadrukkelijker op het internationale vlak. Het voortouw is daarbij in handen van het aan de BZNS verbonden International Department (ID), dat onder leiding staat van Victor VALKOV. Waarschijnlijk omdat deze VALKOV in het recente verleden werkzaam is geweest op de Bulgaarse ambassade in Den Haag, krijgt Nederland bijzondere aandacht van de Agrarische Unie bij haar lobbyen voor de Oosteuropese visie op vraagstukken van vrede en veiligheid.

Om beter inzicht te geven in deze internationale activiteiten zal eerst nog aandacht besteed worden aan een aantal organisatorische aspecten van de Unie.

DE BULGAARSE BOERENPARTIJ: EEN COMMUNISTISCH LOKAAS, II.

Partijstructuur van de BZNS.

Steeds weerkerend hoogtepunt voor de Agrarische Unie is het Partijcongres, dat eens in de vijf jaar wordt gehouden. Het laatste Congres - indachtig de historische pretenties van de BZNS het 34ste genoemd - vond plaats in mei 1981. Congressen van de Unie volgen doorgaans onmiddellijk op de eveneens met een interval van vijf jaar georganiseerde congressen van de Bulgaarse Communistische Partij (BKP). Het 35ste Congres van de BZNS zal dan ook wel in de loop van volgend jaar plaatsvinden, kort na afsluiting van het 13de Partijcongres van de BKP.

De op het Congres aanwezige gedelegeerden, in totaal 1200 - een op honderd van het gefixeerde Unie-ledenbestand van 120.000 -, kiezen de 147 leden en 105 kandidaat-leden voor de Uitvoerende Raad. De Uitvoerende Raad is ongeveer te vergelijken met het Centraal Comité van een CP.

De leden van de Uitvoerende Raad kiezen op hun beurt de Vaste Commissie (Dagelijks Bestuur) bestaande uit 10 leden en 5 secretarissen en te vergelijken met een Politbureau. De Vaste Commissie wordt gemachtigd door de Uitvoerende Raad, waaraan zij dan ook verantwoording moet afleggen. De dagelijkse leiding is in handen van de Vaste Commissie, die onder aanvoering staat van de eerste secretaris. Deze sleutelfunctie binnen de Unie wordt sinds november 1974 bekleed door Petur TANCHEV.

Verder kent de Unie nog een 65 leden tellende Controle Commissie die o.a. de financiën bewaakt, en een Opperste Raad, samengesteld uit alle leden en kandidaat-leden van de Uitvoerende Raad, leden van verschillende commissies en alle voorzitters van de districts-comite's.

Aan de basis kent de Unie 28 districts-comite's, ruim duizend dorpscomite's en ongeveer 4000 plaatselijke afdelingen*. Tijdens het laatst gehouden Partijcongres werden cijfers openbaar gemaakt, die een aardig licht werpen op de samenstelling van het ledenbestand**. Zo werd er gemeld dat slechts 6500 BZNS-leden een universitaire of andere hoge opleiding hadden genoten. In de daaropvolgende jaren zal hun aantal enigszins zijn gestegen, want van de nieuw toegelaten leden had in 1984 ongeveer de helft een hogere opleiding genoten. In dit verband is het begrijpelijk dat TANCHEV op het Congres pleitte voor uitbreiding en verbetering van de aan de Vaste Commissie verbonden "politieke school". Politieke scholing en bewustmaking van de agrarische bevolking heeft steeds hoog in het vaandel van de Unie gestaan, hetgeen blijkt uit de uit 1951 daterende partijstatuten***. De gemiddelde leeftijd van Unie-leden was in 1981 relatief hoog: 30.000 leden - een kwart - waren ouder dan 60 jaar. De BZNS kampt dus met een

-----
*Deze cijfers dateren overigens uit 1971.

**Gepubliceerd in de BZNS-krant Zemedelsko Zname ("Agrarische Vlag").

***Recentere partijstatuten konden niet achterhaald worden.

aanzienlijke vergrijzing die ongetwijfeld samenhangt met de fixatie van het ledenbestand. De leden, ook de nieuwe, zijn voor ongeveer 84% werkzaam in de agrarische sector, waarom de BZNS zich met recht mag afficheren als een boerenpartij. Niettemin nam het aandeel van BZNS-leden in de leiding van coöperatieve boerderijen en agro-industriële complexen - zoals eerder is aangegeven - sinds 1971 drastisch af. Tijdens het laatste Partijcongres verklaarde eerste-secretaris TANCHEV dat op binnenlands terrein de voornaamste taak van de Unie was gelegen in de ontwikkeling van een socialistische maatschappij, in concreto de realisatie van het vijfjarenplan. Tegelijkertijd werd echter duidelijk dat de hoogste prioriteit van de BZNS inmiddels was verschoven naar activiteiten op het internationale vlak* .

Internationale contacten onder TRAIKOV

Onder de vorige eerste-secretaris van de BZNS, TRAIKOV, onderhield de Agrarische Unie slechts in bescheiden mate contacten met verwante partijen en organisaties in het buitenland. In die tijd lag de hoofdtaak van de BZNS immers nog op binnenlands terrein, waar zij geacht werd mee te werken aan de totstandkoming van een socialistische maatschappij. Zo er al contacten waren op het internationale vlak, dan betrof het doorgaans agrarische organisaties in andere socialistische landen. In beperkte mate werd daarnaast contact gelegd met partijen en organisaties elders in de wereld, die geacht werden op te komen voor de belangen van agrariërs. Zo kon het gebeuren dat in 1971 de voorzitter van de toenmalige Nederlandse Boeren Partij, Hendrik ("boer") KOEKOEK, via de Bulgaarse ambassade in Den Haag, door de BZNS werd uitgenodigd voor een bezoek aan Bulgarije** . Tijdens het 32ste Partijcongres van de Unie in 1971 waren slechts 30 buitenlandse organisaties vertegenwoordigd, waaruit bleek dat internationale contacten onder TRAIKOV nog geen prioriteit genoten.

Een nieuwe taak voor de Unie onder TANCHEV

Toen Georgi TRAIKOV in oktober 1974 wegens ziekte moest aftreden als eerste secretaris van de BZNS, werd hij opgevolgd door de oud-minister van Justitie (1962-'66) en vice-premier (1966-'74) Petur TANCHEV*** . Spoedig werd duidelijk dat de Unie onder leiding van "politiek-zwaargewicht" TANCHEV een andere koers zou gaan volgen. In een tijd van toenemende internationale contacten op het gebied van vrede en veiligheid, zag de leiding van de BKP

-----

*RFE-RL-Situation report 1-6-1981.

**KOEKOEK liet weten niet te kunnen komen, vanwege drukke werkzaamheden. De werkelijke reden was waarschijnlijk dat hij het Duits en het Engels onvoldoende machtig was om met de Bulgaren te kunnen converseren. Hij stuurde daarom de tweede man van zijn partij, V.A. HONIG VAN DEN BOSSCHE. Deze bracht twee keer (in 1971 en 1972) een door de BZNS bekostigd bezoek aan Bulgarije en ontwikkelde goede contacten met Georgi ANDREEV, toen secretaris van de Vaste Commissie van de BZNS, en thans Bulgaars ambassadeur in Noorwegen.

***Petur TANCHEV werd op 12 juli 1920 geboren te Gledka.

in de Agrarische Unie kennelijk een aantrekkelijk lokaas voor partijen en organisaties in het Westen, die minder ontvankelijk waren voor directe contacten met een communistische partij uit het Oostblok. Vanaf 1974 valt dan ook een explosieve groei waar te nemen van het aantal partijen en organisaties, waarmee de BZNS contacten ging onderhouden. Waren het er in 1971 nog slechts 30, op het 33ste Congres in 1976 waren reeds 89 "agrарische en aanverwante partijen en organisaties van verschillende politieke richting" vertegenwoordigd. Vijf jaar later was dit aantal opgelopen tot 112* .

De eerste goede gelegenheid na het aantreden van TANCHEV om internationale contacten te intensiveren deed zich voor in 1975, toen de Unie haar 75-jarig bestaan vierde. Voor de festiviteiten werden verschillende buitenlandse partijen en organisaties uitgenodigd, waaronder de Wereldvredeeraad en ook de PPR uit Nederland**. Uit de toespraak die TANCHEV bij deze gelegenheid hield, bleek welke taak er voor de Unie op het gebied van de buitenlandse politiek was weggelegd. TANCHEV onderstreepte de inspanningen van de BZNS voor de "totale zege van de vreedzame buitenlandse politiek van Bulgarije, onlosmakelijk verbonden met die van de Sovjet-Unie en de andere socialistische landen". De internationale activiteiten van de BZNS "zijn gericht op de vredesstrijd en het begrip tussen volken en op het benadrukken van de principes van de vreedzame coëxistentie tussen landen met een verschillend sociaal systeem", zo sprak Unie-leider TANCHEV het communistische jargon na*** . Als een van de oudste agrarische organisaties in Europa, zoals de BZNS zichzelf graag aandient, tracht zij zich sindsdien op te werpen als een onafhankelijke partij, die zich inspant voor "vrede, democratie en sociale voortuitgang".

De BZNS als organisator van vredescongressen

De Agrarische Unie doet echter meer dan alleen het aanknopen van contacten met partijen en organisaties in alle delen van de wereld. Zij treedt ook op als organisator van vredesbijeenkomsten, zoals bijvoorbeeld de "Internationale Conferentie van Agrarische en Aanverwante Democratische Partijen en Organisaties uit Europa, Azie, Afrika en Latijns-Amerika" in december 1976 in Sofia. Bij die gelegenheid hield BKP-leider ZHIVKOV een toespraak, waarin hij de aanwezigen preees voor hun inspanningen om "eenheid te scheppen tussen het werk van de

-----

*Het is sannelijk dat dit aantal nu nog beduidend hoger ligt. In de afgelopen maanden zijn contacten van de BZNS waargenomen met o.a. The Canadian Liberal Party, de Finse Centrum Partij, de Belgische CVP, The Britisch Liberal Party, de Westduitse Grünen, de Amerikaanse National Farmers' Union, de ZSL (Poolse Boerenpartij) en de Demokratische Bauern Partei (DDR)

**De PPR sloeg deze uitnodiging af, doch twee maanden na het jubileum zond zij alsnog een tweemans delegatie (de heren DE GAAY FORTMAN en WALT MANS) naar Bulgarije op uitnodiging van de BZNS. Sindsdien brachten bijna elk jaar enkele afgevaardigden van de PPR een bezoek aan Bulgarije.

***Toespraak gepubliceerd in de Rabotnitsjesko Delo

agrarische massa's op wereld-niveau en voor hun rol en activiteit in de strijd van de volken voor vrede en veiligheid te vergroten".*

Aansluitend aan het 34ste Partijcongres vond in 1981 in Sofia een door de Unie georganiseerd internationaal symposium plaats plaats rond het thema "Detente, vrede en sociale vooruitgang". Onder de aanwezigen bevond zich ook een delegatie van D'66, welke partij sedertdien goede relaties heeft opgebouwd met de BZNS.

De meest recente door de Agrarische Unie op touw gezette internationale bijeenkomst vond vorig jaar september in Sofia plaats en was gewijd aan het thema "Vrede. Onmisbare voorwaarde voor sociale vooruitgang van de volkeren". Afgevaardigden uit 45 landen luisterden toen onder meer naar een openingswoord van TANCHEV, waarin hij alle schuld voor de spanningen in de wereld in de schoenen schoof van "imperialistische kringen". Tevens hield hij een warm pleidooi voor het plan van ZHIVKOV om te komen tot een kernwapenvrije zone op de Balkan. Ook ZHIVKOV zelf sprak de deelnemers toe en hield hen voor dat de schuld voor de bewapeningswedloop geheel bij de Verenigde Staten en de NAVO-partners gezocht moest worden. Hij riep de vredesbewegingen van diverse signatuur op, een front te vormen en de "vreedzame politiek van de Warschau Pact-landen" te steunen** .

BZNS-presentie op vredesbijeenkomsten

De Bulgaarse Agrarische Unie beperkt zich niet tot het organiseren van allerlei vredescongressen in eigen land, maar neemt ook een vaak opvallend grote plaats in, in Bulgaarse delegaties naar de talrijk vredesconferenties, die de laatste jaren overal in Europa met de regelmaat van de klok worden georganiseerd. Ook in dit geval lijkt de BKP-leiding de BZNS te willen benutten als aanvaardbare gesprekspartner voor Westerse partijen die huiverig staan tegenover contacten met een communistische partij.

De internationale vredesfora worden gefrequenteerd door een kleine, selecte groep van BZNS-leden, die uiteen valt in twee delen. Enerzijds verschijnen immer dezelfde prominenten van de kleine Unie-elite, anderzijds komen steeds weer vertegenwoordigers opdagen van het zogenaamde "International Department" van de BZNS.

Tot de genoemde elite behoren de volgende personen:

(1=naam+geboortedatum en -plaats. 2=functies in de BZNS
3=functies buiten de BZNS 4= verschijning op vredesbijeenkomsten)

- I.
  1. CHAKAROV, Boris Marinov, geb. 160540 te Sofia
  2. BZNS-functionaris
  3. Journalist
  4. 1e Weense Dialoog (1982), ICEVS-congres (1983)

- II
  1. DIMITROV, Angel Angelov, geb. 010127 te Zahari Stoyanovo
  2. Secretaris Vaste Commissie 001074-

-----
*ZHIVKOV, o.c., p.185.

**FBIS-EEU 6-9-1984.

3. Lid Staatsraad 000481-
Lid Bureau Nationaal Vredescomite 000080-
Lid presidium WVR 1980-'86
  4. Vredesparlement in Sofia (1980), Wereldvredesassemblee in Praag (1983),
ICEVS-congres (1983, deelnemer en lid organisatie-comite)
- III
1. DIMITROV, Dimitur Kharalampiev
  2. Lid Vaste Commissie 000680-
parlements lid 000771-
  3. Hoofdredacteur Zemedelsko Zname 000874-
Plv. voorzitter Unie van Bulgaarse Journalisten(SBZh)001276-
  4. Vredesparlement in Sofia (1982), 2e Weense Dialoog (1983)
- IV
1. GANCHEV, Lalyu Vasilev, geb. 220214 te Brestnitsa
  2. Voormalig lid en secretaris van de Vaste Commissie
  3. Lid Bureau Nationaal vredescomite
Plv. voorzitter Vaderlands Front 001280-
Voormalig ambassadeur in Stockholm
Lid WVR (1980-'83)
  4. Vredesparlement in Sofia (1980)
- V
1. GEORGIEV Ivanov, Nikolay
  2. Secretaris Vaste Commissie 000775-
Parlements lid 000771-
Voorzitter BZNS-fractie in de Nationale Vergadering 000180-
  3. Plv. voorzitter van het Bulgaars-Sovjet Vriendschaps Comite 000257-
Plv. voorzitter Vaderlands Front 001280-
Plv. voorzitter Bulgaars-Balkan Comite voor Begrip en Samenwerking 001259-
  4. Vredesparlement in Sofia (1980)
- VI
1. IVANOV Vasilev, Aleksi
  2. Secretaris Vaste Commissie 001276-
  3. ...
  4. ICEVS-congres (1985)
- VII
4. STAMBOLIISKA, Milena Asenova, geb. 210239 (of 210230) te Sofia
  2. Lid Vaste Commissie 001276-
Parlements lid 000771-
Plv. voorzitter Nationale Vergadering 000481-
  3. Plv. voorzitter van het Nationaal Bulgaars Sovjet Vriendschapscomite 000179-
Lid Bureau Nationaal Vredescomite
Lid presidium WVR (1980-'86)
  4. Vredesparlement in Sofia (1980), 3e Weense Dialoog (1985), KEADEA-conferentie (1984)
- VIII
1. TANCHEV, Petur Zelchev, geb. 120720 te Gledka
  2. Eerste secretaris BZNS 001174-
Parlements lid 000262-

- Eerste plv. voorzitter Nationale Vergadering 000774-
3. Voorzitter Raad voor Buitenlandse Zaken 000177-
4. Vredesparlement in Sofia (1980), ICEVS-congres (1983)

Tijdens de voorbereidingen voor de Derde Weense Dialoog bewees de BZNS zich niet louter te beperken tot deelname aan een dergelijke bijeenkomst. Zo werden bijvoorbeeld op initiatief van de Unie Nederlandse parlementariërs of jonge medewerkers van politieke partijen benaderd met het verzoek deel te nemen aan de bijeenkomst in Wenen. De reis- en verblijfkosten van de Nederlanders zouden door de BZNS betaald worden. Eerder* is in dit verband gewezen op het bestaan van een Bulgaars "Vredes- en solidariteitsfonds", dat op 9 februari 1984 werd gesticht** en tot doel heeft de samenwerking tussen Bulgaarse vredesorganisaties en vredeskrachten in het buitenland te "sponsoren". Het lijkt aannemelijk dat de BZNS uit dit fonds kan putten om dergelijke reizen te financieren.

Het International Department van de BZNS

Analoog aan de BKP kent de Bulgaarse Agrarische Nationale Unie een "Afdeling voor Internationale Relaties", meestal aangeduid als International Department (ID). Vanzelfsprekend gaat het niet aan het ID van de BKP, dat toonaangevend is bij voorbereiding van en de controle op de buitenlandse politiek van Bulgarije***, te vergelijken met het ID van een "tweederangs" partij als de BZNS. Hoewel er tot op heden zeer weinig bekend is over de Unie-ID, blijkt het toch in elk geval te delen in een aantal propagandataken, die in eerste instantie zijn opgedragen aan het ID-BKP. Het is onbekend wanneer in de Unie besloten is tot oprichting van een ID. Toen de BZNS zich echter onder TANCHEV meer ging profileren op het internationale vlak, werd het ID - zo het voordien al bestond - belast met het leggen en onderhouden van contacten met vooral niet-communistische partijen en organisaties in het Westen. Het spreekt vanzelf dat het ID-BZNS in deze niet kan handelen anders dan in nauw en voortdurend overleg met het ID-BKP.

Hetzelfde geldt voor de ondersteuning die het ID-BZNS biedt aan Bulgaarse activiteiten in het kader van vredesfora en het internationale communistische mantelwezen. In het kielzog van vertegenwoordigers uit de eerder aangehaalde BZNS-elite, verschijnen regelmatig ook ID-medewerkers op internationale bijeenkomsten waar gepraat wordt over vrede en veiligheid. Veelvuldig duikt in dit verband de naam op van Amalia MARTINOVA, plaatsvervangend hoofd van het ID-BZNS.

Met name in de sfeer van de heimelijke politieke beïnvloeding lijkt het niet uitgesloten dat leden van het ID-BZNS ook in contact staan met de Bulgaarse inlichtingendienst KDS (Komitetska Darsawna Sigurnosk). Van het huidige hoofd van het ID, , is bekend dat hij banden onderhoudt met het KDS.

-----
*FOCUS A85/14 Derde Weense Dialoog
**FOCUS A85/008 Het Bulgaars Vredesfonds
***FOCUS D85/03 International Departments van de Oosteuropese CP-en : een terreinverkenning.

Een nadere bestudering van de loopbaan van de genoemde wijst uit, dat deze zijn werkzaamheden voor het ID enkele jaren heeft onderbroken voor een verblijf op de Bulgaarse ambassade in Den Haag, waar hij optrad als eerste secretaris voor economische en handelsaangelegenheden. Dit zou erop kunnen duiden dat medewerkers van het Unie-ID - evenals van de ID's van de communistische partijen in het Oostblok - een tijdlang op een diplomatieke vertegenwoordiging gestationeerd worden, teneinde op deze wijze ter plekke contacten te leggen en te cultiveren voor het ID. Tijdens zijn verblijf in Den Haag in de jaren 1980-1983 heeft zijn directe functietaken vervuld, maar ook informele contacten gelegd tussen de BZNS en Nederlandse personen, organisaties en politieke partijen, in het bijzonder met de PPR en D'66. Zo was het bijvoorbeeld die gen. b.d. Von Meijenfeldt in 1982 uitnodigde voor een congres van de BZNS. Een bijzondere relatie tussen en het Unie-ID werd evenwel in die jaren niet geconstateerd. Wel viel hij temidden van zijn collega's op de Bulgaarse ambassade op door zijn intelligentie, sociale vaardigheden en intensieve contacten met personeelsleden van de Russische ambassade. Dat de in zijn "Haagse jaren" opgebouwde relaties ook nu nog ten nutte van de Unie aanwendt, bleek nog eens toen hij in juni jl. enkele dagen in Nederland verbleef voor gesprekken met o.a. de fractie-leiders van D'66 en de PPR.

De BZNS zoekt al lang niet meer alleen contacten met agrarische partijen. Ook andere partijen die enigerlei aanknopingspunten voor de Unie bieden en bij voorkeur enig politiek gewicht in de schaal leggen, hebben haar interesse. Dit verklaart bijvoorbeeld de relaties die de Unie onderhoudt met de Westduitse Grünen. In Nederland lijkt de BZNS nu ook het oog te hebben laten vallen op het CDA. Tijdens het laatste bezoek van aan Nederland stond er in elk geval een gesprek met CDA-voorzitter BUKMAN op het programma. De bekendheid van ID-hoofd VALKOV met de situatie in Nederland belooft voor de toekomst nog wel meer belangstelling van de Bulgaarse Agrarische Unie voor ons land.

De omvang van het ID van de BZNS is niet bekend, maar vergeleken met het ruim 60 medewerkers tellende ID van de BKP, zal het slechts een kleine organisatie zijn. Tot op heden zijn de volgende vier medewerkers van het ID-BZNS geïdentificeerd:

- te Sofia.
Hij was in februari 1983, toen hij aanwezig was op een congres van het Internationale Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking, (waarschijnlijk) waarnemend hoofd van het ID. Op een ICEVS-congres van februari dit jaar was hij aanwezig als plv. hoofd van het ID.
- Zij was deelneemster aan de drie Weense dialogen en werd daar aangeduid als plv. hoofd ID-BZNS
- Hij werkte in 1962 als elektrotechnisch ingenieur in Wenen. In oktober 1977 wordt hij genoemd als plv. hoofd ID-BZNS. Van maart 1980 tot augustus 1983 fungeerde hij als eerste secretaris voor economische en handelsaangelegenheden op de Bulgaarse ambassade in Den Haag.
In het najaar van 1983 is benoemd tot hoofd ID-BZNS.

Hij nam als medewerker van het ID-BZNS deel aan het in februari 1983 gehouden ICEVS-congres.